

Előszó a Klubrádió Rakott c. műsorának 2001.05.05-i adásához

A legutóbbi adáscím ez volt: *Márkus-napi alkotmány, nem csak húsvéti nyusziknak*. Az új műsoré: *Az alkotmány alkotást feltételez. Alaptörvény lerakhatja a demokra-túra alapjait*. Jövőre már csak Alaptörvényünk lesz. A még hatályos alkotmány 77. §-sa is alaptörvényt jelöl: fontoskodás és csinnadratta nélkül. Jövőre az egész jogrendszerből ki kell gyomlálni az alkotmány szót, és helyébe Alaptörvényt muszáj írni. Százezernyi országos és helyi jogszabályt érinthet. Ez kb. annyira értelmes és hasznos művelet, mint az elpusztult kaktusz helyébe sündisznót ültetni. Gazdagok vagyunk, mindenre ráérünk?! Üzenetértékű kabinet-kérdés a feltétlen, ötletszerű másítás. A Rakott homlokterében a last minute módon összetákolt új Alaptörvény áll, annak politikai háttérével, közjogi kihatásaival. Vendég: Dr. Molnár Csaba ex-miniszter, az MSZP parlamenti képviselője. Műsorvezető Kolláth György.

Adásmenet a Rakott 2011. május 5-i adásához

Jó estét kívánok a Klubrádió hallgatóinak. A mai, 25. amatőr órában köszöntöm a hallgatót. A múltkor visszhangot keltett az adás címe: *Márkus-napi alkotmány, nem csak húsvéti nyusziknak*. Mára is találtam egyet. *Az alkotmány: alkotást feltételez. Alaptörvény viszont lerakhatja a demokra-túra alapjait*. Jövőre kizárólagosan Alaptörvényünk lesz: szigorúan nagybetűvel írva. /Az alkotmányt még, az akadémiai szabályokat követve, kisbetűvel írtuk helyesen./ Az új, nagy, verbális hókusz-pókusz - a *minek nevezzelek!* dilemmája – nem felmagasztosít, hanem elbizonytalanít és összezavar. A jelenleg még hatályos alkotmány 77. §-sa is alaptörvényt jelöl: fontoskodás és csinnadratta nélkül. Januárig az egész jogrendszerből ki kell gyomlálni az alkotmány szót, és helyébe Alaptörvényt muszáj írni. Ez százezernyi országos és helyi jogszabályt érinthet. Annyira értelmes és hasznos művelet, mint az elpusztult kaktusz helyébe sündisznót ültetni. Gazdagok vagyunk, minderre ráérünk?! Üzenetértékű, hogy/ha a szellemi horizont ennél a formai szintnél nem magasabb. Ha kabinet-kérdés a feltétlen, ötletszerű másítás.

A mai Rakott jogi témát tárgyal. Homlokterében az új Alaptörvény áll, annak előzményeivel, politikai háttérével, közjogi kihatásaival. Ez döntötte el a mai vendég személyét és kompetenciáját. **Ő Dr. Molnár Csaba ex-miniszter**, ma az MSZP egyik megyei elnöke, egyben parlamenti képviselője. Tegnap Molnár képviselő úr a napi politikáról beszélt a Klubrádióban. Ma jogról értekezünk vele. **Jogász-kollégaként köszöntelek a stúdióban. Szervusz, köszönöm, hogy elfogadta a meghívást.** Emlékezetem szerint sokkal gyakoribb a tévé-szereplésed, mint a rádiós interjúd. **Igy volna?** Ma egy kicsit javítunk az arányokon. Hagyomány e műsorban a vendég spéci bemutatása. Molnár Csaba esetében ez szokásosan kezdődik, de sajátosan zárul. Egy 35 éves, határozott, derűs jogász-politikus ül mellettem. Ő látható a web-kamerán. Én= cogito ergo sum. Érezhetően egyetemi oktatói pálya is áll mögötte: tanította és kutatta a kulturális jogot és az európai uniós ismereteket. Ma is betölt fontos uniós tisztséget. Közigazgatási pályája során fejlesztés-politikával foglalkozott (kérem, félre ne hallják: fejlesztésről, nem pedig fővesztési politikáról van szó. Habár, mindig a végeredmény minősít, igaz, a politikai fej- és jószágvesztés újabban divat). Molnár Csaba volt államtitkár, ágazati miniszter, utóbb pedig kabinet-miniszter a Bajnai-kormányban. Következik két különleges megfigyelés tőlem Molnár Csaba közszereplővel kapcsolatban. Egy: többen cukkoltak, meg mered-e kérdezni tőle, mit szól ahhoz, hogy őt Gyurcsány-klónként próbálják lefokozni, bántani?! Ez nem bátorság-próba, tehát megkérdem. De előtte két jelzés: ha valaki kosárlabdás alkat, mint mondjuk Coby Bryant, attól még ugye nem sport-klón. Nem baj, nem szégyen gyors-eszűnek, dinamikusnak, lényeglátónak, szenvedélyes, magabiztos szónoknak, jó bedobónak lenni. Igaz, nem is minden a szavakon múlik. Már az is egy szint, hogy/ha vannak az embernek irigyei, gonosz ellenségei. **Doktor úr: Te ezt hogy látod?** Kettő: ígértem egy másik - rád jellemző - megfigyelést is. Kb. háromszor ültünk úgy tévé-stúdióban, hogy a jelenés előtt beszélgettünk, anyagot cseréltünk, témáinkról szót váltottunk. Olyan mértékű tudatosságot, felkészülést, precizitást és lényeglátást, egyben kimunkált részletek halmazát senkinél nem tapasztaltam, mint Molnár Csabánál. Eleje, közepe, tiszta vége volt közszereplésének. Ha X témánál ő a 3 mondatnál járt, szakember tudhatta, hogy mi lesz a 6., 7. megállapítása. 10 másik politikai közszereplőből 8 kelleetlenül van a stúdióban, és hadovával nyújtja az időt. A dr. úr más. Megtörtént, két ízben tapasztaltam: Molnár dr. bemutat, értelmez számokat, arányokat, trendeket pl. a régebbi és az aktuális kormány adósság-saráról. Mellettem ült és remegett X: a sorára váró politikai

ellenfél. Egy önálló mosolya vagy sikolya nem volt. Máskor pedig hebegve próbált tiltakozni, de nem cáfolni Y: egy folyton csak jobbra tartó dumagép. /X és Y urak nevét legkorábban az emlékirataimban tervezem megadni./ Szemtől-szembe, Molnárral szemben nyoma nem volt a bátor kiállásnak, a tényszerű polémiának. Ámde a képviselő úr plusz rá két nappal megkapta a magáét egy gyalázkodó újságcikkben. Így megy ez ma itthon. Nem kérek Tőled ehhez kommentárt: egyszerűen tisztelem a precíz tudást és hozzáállást. Eljön az idő, amikor erre megint égető szükség lesz: amikor újból szanálni kell az országot.

Műsorunk bruttó 60, nettó 43 percben, négy részből áll. Mindjárt az első közszolgálati-kereskedelmi szünet következik. Ám előtte még jön egy-két gyors kérdés, hasonló választ remélve. Tapasztalod-e a parlamentben a törvényalkotás normális előkészítését, korrekt belső menetét, majd megnyugtató lezárását? Avagy last minute szemlélettel, jogász számára kétségbeejtően mennek a dolgok? Mondanál szemléltetésül konkrét példát is? Szervezést végző ex-kancellária-miniszter voltál: innen nézve lehet-e jól jogot alkotni, avagy olyan ez, mint ahogy a parizer készül, ne nézze a technológiát, aki fogyasztja?

Most rövid szünetet tartunk, de jövünk vissza. Folytatódik a Rakott, Dr. Molnár Csabával és közjogi gubancokkal.

Kezdjük időrendben! Mit gondolsz a '89-ben megújult, hatályos alkotmányról? Hogyan minősítenéd annak tartalmát, szerkesztését és 20 évnyi sorsát? Pro és kontra célszerű a mérleg-készítést elvégezni! Egyáltalán, mi benne - érdemben, intézményesen - az átmeneti, azt az ígéretet (!!!), és nem jogtételt leszámítva, hogy „hazánk új alkotmányának elfogadásáig” kíván a törvények törvénye lenni? Rutinos képviselőként hogy értékeled azt a tünetet, hogy bő 30 alkotmány-módosítás következett 20 éve alatt: s ebből csak 2010-ben majd egy tucat. Használt papíros, pártérdekű, taktikai dekrétum az alkotmány? Manifesztum, amiből ide megy a mani, oda a fesztum? Másutt mi a szokás, nálunk miért más, ha eltérő? Tegyük talán egy kis nemzetközi kitekintést, lapszemle formájában!

Kik és vajon miért vizezték fel, illetve kezdték elvitatni az alkotmány értékrendjét, jogállami tartalmát, használhatóságát? Miért kezdték ki a lassan formálódó, olykor csorbuló alkotmányos kultúra alapjait?

Jogállam vagyunk-e már és még???

2006 ősze vízváltó volt politikai tekintetben. De volt-e egyáltalán értelme és sansza annak, hogy a forró őszön a Kossuth-tér vadkempingelői sajtóképi alkotmányt akartak? Apropó, 2006 ősze: látsz vajon ma, visszatekintve olyan körülményt, alternatívát vagy esélyt, amely talán politikailag vagy közjogilag sikeresebb megoldást jelentett volna: akkor? Van EU-s kitekintésed: szerinted Európában ugyanúgy megy végbe, vezénylődik le egy akut válság – pl. az őszi beszéd utáni -, mint itthon történt? Van-e parlamentáris, demokratikus muníció a felfokozott politikai helyzetekre, avagy jogilag is engedni kell a kormány-elkergetőknek? Minden politikai válság egyben alkotmányos válság is azonnal: elég hozzá párezres csődület és az alapintézmények elgyávulása? Vessük össze ezt Belgium példájával!

Sosem beszéltem még róla, de most elmondanék valamit 2006-tal összefüggésben. Sajnálom azt a férfit, akit gumilövedékekkel a szemén megsebesítettek. Hetekig akasztófás fenyegetéseket kaptam, mert ostoba poént mondtam ezzel kapcsolatban. Röstelltem. Az események után több rendészeti szakértőtől kértem felvilágosítást: mivégre való a gumilövés? Egy valamire, világszerte: ezzel tartják távol a kődobálókat, a verekedőket, így előzik meg a közelharcot. Mármost: 3-szori oszlató figyelmeztetés után hogy kerül a zárt alakzatban, parancsra tüzelő, vadászpuskás rendőröktől 2-3 méterre a delikvens? Ott semmi keresnivalója nincs, ugyanakkor a rendőr nem célozhat fejre. A semmisségi herce-hurca idején az elemi tárgyilagosság különösen kijárna mindkét oldalnak. Képviselő úr: Neked van 2006-os, tanulságos történeted?

Váltunk, egy másik, szintén nem szívderítő történetről szólok. Petrétei professzorral beszéltem. Nem sikerült rávenni, hogy mint közjogász a közjogással, ebben a műsorban tekintsük át az alkotmány-tervezetét. A honi ártó örjögés - lám - be tudja fogni azok száját, akiknek volna szép és tanulságos mondanivalójuk. Ez önmagában szégyenletes. Méltó emberi gesztus volt, hogy egy szintén pécsi, támadhatatlan és tekintélyes alkotmányjogász (Ádám Antal) kiállt a miniszter-kodifikátor és csapatának a míves alkotó-munkája mellett. Illesse tisztelet mindezért Petrétei József és Ádám Antal professzorokat! Te hogy értékeled a Petrétei-tervezetet, pláne, összehasonlítva egy picit a hatályossal, és mélyebben egybe vetve a fideszi alaptörvénnyel?

Ismét rövid szünetet tartunk, de jövünk vissza. Folytatódik a Rakott, Molnár Csaba képviselő úrral. Haladjuk tovább időrendben! Ott tartunk, hogy rácsafolva a kampány-ígéretekre a gazdaság elsőbbségéről, 2010. II. félévében elkezdődött az alkotmányozósdí! **4 kérdés következik. 1) Hogy viszonyultatok hozzá a kezdetekkor, mit kívántatok minimálisan elérni? 2) Miért hagytátok ott az előkészítést, és a két kritikus pont: a szabályozási koncepció, majd a normaszöveg igazolta-e a távolmaradást? 3) Te, miniszterként megengedted vagy eltűrted volna-e, hogy bármiféle egyeztetés nélkül a Ház elé kerüljön egy miniszteri értekezlet elé sem alkalmas tervezet? 4) Joghoz értő emberként hogyan láttad és látod most: botrány és szégyenérzet nélkül szabad átnyomni a parlamenten egy olyan művet, amely ideológiájában, önzésében, visszalépéseiben, színvonalában és várható kihatásaiban rosszabb, ártalmasabb az előfutárainál?** Én, közjogászként bő 2/3-nyi alázatot, értő munkát, korrektséget és európai aurát hiányolok belőle és attól tartok: több bajt hoz ránk, mint amit megoldani próbál. Mindenre találhatunk példát a pesti flaszteren. Autón olvasható a felirat: mi majd megjavítjuk azt, amit Ön barkács-munkában eltolt! Ez fog következni?

Elemezzük néhány közérdekű vonatkozását: ahol lehet, küllhoni kitekintésekkel. **Szellemisége vajon milyen: összeházasítható-e 1938 a jelennel, 2011-gyel?**

Axióma, hogy **az alkotmányozásnak két alanya van: a parlament és a nép. Vajon kihagyható a folyamatból a nép, vagy ami még rosszabb: kamu próbálkozással letudható?** Itt, a nép alapvető alkotmányjogi szerepénél megállunk egy kicsit.

A közjogi szakma zöme szerint, minden idők talán legvitatottabb AB-határozata a 25/1999. (VII. 7.) AB határozat számon /316/H/1999. is/ az **alkotmány és a népszavazás összefüggéseit taglalja.** Kulcsmondata az 1. pont, így: **„Az Alkotmánybíróság megállapítja: az alkotmánymódosítás csak az Alkotmányban előírt eljárási rendben Alkotmány 24. § (3) bekezdés történhet; az Alkotmány módosítására irányuló kérdésben választópolgárok által kezdeményezett népszavazásnak nincs helye. Az Országgyűlés által elfogadott alkotmánymódosítás ügydöntő népszavazással megerősíthető.”**

Megjegyzés: parlamentáris rendszerben a főforma a képviselői demokrácia, járulékos mód a népszavazás. Ám, ha alapjog a választójog mellett, azzal szinkronban a közvetlen hatalomgyakorláshoz való jog is, a fenti AB-minimumnál kevesebb reálisan szóba nem jöhetne. 1999-ben még az volt az egzakt alkotmánybeli tétel, hogy nem lehet országos népszavazást tartani az Alkotmánynak népszavazásról, népi kezdeményezésről szóló rendelkezéseiről. Ehhez tette hozzá az AB, hogy kizárt a burkolt alkotmány-módosítás népszavazási kikényszerítése is. Ehhez képest **az új Alaptörvény gyakorlatilag kiherélte a népszavazás intézményét és alapjogát, tiltva ezentúl a népszavazást az Alaptörvény módosítására irányuló kérdéssről.** A gyávaság manifesztuma ez: belterjes, tovább szűkítő értelmezése pedig európai trendeket is sért. **Megerősítet-e, hogy 12 semmitmondó népi kérdés helyett vélemény-nyilvánító népszavazás jöhetett volna igazi dönteni-valókkal, majd a folyamatot az OGY-döntés után megerősítő vagy elvető referendum zárhatta volna le tisztességesen, helyesen. Képviselő úr: Te mit látnál szívesen erről egy valóban legitim, új alkotmány kapcsán és keretében?**

Olvastam Tóled, hogy a petíciós jog átfogó, érdemi gyakorlása révén keresnél kiutat ebből a csapdából. Mi az elképzelésed? Hadd jelezsem kiegészítésül: **az Unió Alapjogi Chartája is tartalmaz rendelkezést különleges petíciós jogról, sőt európai ombudsmanról is /43-44. cikkek!/. És vannak olyan elemzések, amelyek eltérést vagy ütközést látnak a hazai Alaptörvény és a kötelező, feljebb való uniós jog között. A honi megoldás kimerülése az EU felé terel: jobb így?**

Szünet előtt két dolgról még érdemes szólni! **Egy: a hatalom-megosztás és –gyakorlás rendjét miként érinti az Alaptörvény? Könnyebb vagy nehezebb lesz-e kormányozni a következő évek-évtizedek kabinetjeinek? Kettő: az alapvető jogok ideologikus, államközpontú átrendezése mit ígér a polgároknak? Mivel járhat, ha alanyi jog üres állami törekvéssé amortizálódik, ugyanakkor egy részük meg még 2/3-os lebetonozódást szenved el?**

Ismét, immár **az utolsó szünetünk következik.** Folytatódik a Rakott Molnár Csaba képviselő úrral. 8 hónap áll előttünk az Alaptörvény hatályba lépéséig, de **legalábbis a 2/3-os rendeznivalókról szinte semmit sem lehet tudni.** Majd jönnek – talán ismét, kapkodva, önérdékűen a semmiből – a sarkalatos törvények? **Ti készen álltok az aktív és alternatívár kínáló oppozícióra? Vegyünk egy példát: választójog!**

Internetes beírás: a szavazófülke forradalma feleslegessé teszi magát a szavazó-fülkét is? Tűztás, de van ok reális aggodalomra. Milyen pozitív és negatív forgatókönyvet látsz, vagy ha nem látsz, mi

lenne e téren az elfogadható és mi az elutasítandó változat? Végül, mit tartasz arról, hogy átszervezzenek alkotmányos alapintézményeket, olykor csak azért, hogy új baráti játékosok kerüljenek a hatalmi kulcs-pontokra?

Időnk függvényében még két gombóc: alkotmánybíráskodás és a bírói szervezet gatyába rázása! Úgy kell nekik, mert megérdemlik? Semmi nem elég? Interneten olvastam: „ORBANITÁK” készülnek, csomagolnak ide és oda is! Julius Caesar mondta a szenátusban: úgy döntöttem, hogy a szenátus így dönt. Te hiszel abban, hogy van efféle reinkarnáció? Egy fura feltámadás, mely nem csak Alaptörvényt hoz, de római stílusú birodalmat, légió-harcot, barbárságot, új vallást, majd ezek után feudális rendet szül?

Adásidőnk lepergett. A játék maradt hátra. A május 5-i Rakott agytorna-feladványának nehéz kérdései és megoldásai a következők: 1)Ki írta ezt: „A politikáról úgy gondolkoznak, mintha kívül állna az életen, pedig a politika vagy a társadalmi élet tudománya vagy semmi!? **Válasz: Bernard Shaw.** 2)Hát ezt ki írta: „Idők folytán, új bölcs király, Fog majd 'alkalmat' találni: S kétszáz év múlva Kossuthot Fogja rehabilitálni!!!”?A verses írásmódot próbáltam megőrizni. **Válasz: Lőwy Árpád! Bizony ő!** 3)Ki volt az a történelmi személyiség, aki 1951-ben visszahódította a miniszterelnöki széket, 1953-ban lovagi címet kapott, s ugyanebben az évben elnyerte az irodalmi Nobel-díjat is. /Béke Nobel-díjra nem jelölték./ **Válasz: Winston Churchill.**

A megfejtéseket a főrumba várom. Az első perfekt, helyes megfejtő sportmezt kap. Jó játékot, keresést és sikeres találatokat kívánok!

Köszönöm, hogy itt voltál Dr. Molnár Csaba képviselő úr. Együtt köszönjük meg a hallgató figyelmét, és a rádió technikai stábjából Árva Brigittának és Józsa Péternek a segítő közreműködést. Szép estét kíván: Kolláth György. A viszont-hallásra 3 hét múlva. Folyt-köv. május 26-án egy egészen rendhagyó, exkluzív és egzotikus témával.